موجبات ابطال پروانه کارآموزی وکالت؛ راهنمای حقوقی کارآموزان

دریافت پروانه کارآموزی آغاز مسیری مهم در حرفه وکالت است و حفظ این دستاورد نیز به اندازه رسیدن به آن اهمیت دارد. این نوشته صرفاً یک یادآوری صنفی است تا در کنار دغدغه‌های آموزشی و حرفه‌ای دوران کارآموزی، نگاهی به مقرراتی داشته باشیم که در شرایطی می‌توانند به ابطال پروانه کارآموزی منتهی شوند.

مطابق ماده ۱۴۳ آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۴۰۰، کارآموزان وکالت مشمول کلیه مقررات انتظامی خواهند بود.

همچنین مطابق ماده ۳۲ شرح وظایف کارآموزی کانون وکلای دادگستری مرکز، مصوب ۱۳۹۴/۱۰/۳:

«کارآموز، مشمول کلیه مقررات انتظامی از جمله موارد پیش بینی شده در قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت، آیین نامه لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری و نظامات مندرج در این شرح وظایف است.»

موارد ابطال پروانه کارآموزی وکالت می‌تواند با تحقق شرایط قانونی، به شرح زیر باشد:

۱. عدم انجام تکالیف مقرر در مرحله اول دوره کارآموزی

مطابق ماده ۵۴ آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری، اصلاحی ۱۴۰۳/۳/۱۲، دوره کارآموزی در دو مرحله انجام می‌شود.

در مرحله اول، کارآموز مکلف است به مدت سه ماه و حداقل پنجاه ساعت در جلسات سخنرانی علمی و کارگاه‌های آموزشی حوزه وکالت و کارآموزی شرکت نماید.

در صورت عدم شرکت کارآموز در جلسات، این مرحله تا دو مرتبه دیگر قابل تکرار است. در صورت عدم شرکت کارآموز در نوبت سوم، با اعلام کمیسیون کارآموزی و تأیید هیأت‌مدیره، پروانه کارآموزی توسط دادگاه انتظامی کانون وکلا ابطال خواهد شد. این تصمیم ظرف ده روز قابل اعتراض در دادگاه عالی است.

۲. عدم انجام تکالیف مقرر در مرحله دوم دوره کارآموزی، عدم شرکت یا عدم قبولی در اختبار کتبی و شفاهی، و مردودی در سومین اختبار یا عدم انجام تکالیف دوره‌های تجدیدی

مطابق ماده ۵۴ آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری، اصلاحی ۱۴۰۳/۳/۱۲، مرحله دوم بلافاصله پس از مرحله اول شروع می‌شود و مدت آن دوازده ماه است. در این مرحله کارآموز تحت نظر وکیل سرپرست تکالیف زیر را انجام می‌دهد:

الف - هفته‌ای یک روز در مراجع قضایی حضور می‌یابد و حداقل از چهل پرونده دارای وقت رسیدگی یا در حال رسیدگی گزارش تهیه می‌نماید. کارآموز در این مدت باید در همه انواع مراجع قضایی اعم از شعب دادیاری و بازپرسی، دادگاه‌های حقوقی، خانواده، کیفری یک و دو، انقلاب، تجدیدنظر و دوایر اجرای احکام حضور یابد؛

ب ـ با معرفی کانون نزد وکیل سرپرست به آموزش و تمرین عملی امور وکالت بپردازد و گواهی ماهانه وکیل سرپرست را ارائه دهد؛

پ - در حداقل پنجاه ساعت جلسات سخنرانی علمی و کارگاه آموزشی حضور یابد؛

ت - امور محوله از سوی کانون را انجام دهد؛

ث - گواهی مربوط به انجام تکالیف را ارائه داده و پس از تأیید کمیسیون کارآموزی در اختبار کتبی و شفاهی شرکت کند.

مطابق ماده ۶۴ آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری، اصلاحی ۱۴۰۳/۳/۱۲:

«در صورت عدم انجام تکالیف مرحله دوم کارآموزی یا عدم شرکت در اختبار کتبی و شفاهی یا عدم قبولی این دوره دو نوبت تجدید خواهد شد. در دوره تجدیدی مرحله دوم ماده ۵۴ این آیین‌نامه تکرار و در صورت مردود شدن در سومین اختبار و همچنین عدم انجام تکالیف دوره‌های تجدید شده پروانه کارآموزی با اعلام کمیسیون کارآموزی و تأیید هیئت مدیره ابطال می‌شود. این تصمیم قابل اعتراض در دادگاه عالی است.»

۳. فقدان حسن اخلاق و رفتار و فقدان شرایط مقرر در قانون

ماده ۶۷ آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۴۰۰ مقرر می‌دارد:

«کارآموزان وکالت در دوران کارآموزی باید حسن اخلاق و رفتار داشته باشند و نمی‌توانند به شغل دیگری که منافی با حیثیت و شؤون وکالت است اشتغال ورزند چنانچه به تشخیص کمیسیون کارآموزی فقدان تمام یا برخی از شرایط مقرر در قانون در مورد آنها احراز شود با تأیید رئیس کانون و رأی دادگاه انتظامی پروانه کارآموزی آنان ابطال می‌شود.»

۴. فقدان شرایط مقرر در ماده ۲ قانون کیفیت اخذ پروانه و نقش اداره نظارت و بازرسی

ماده ۲ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب ۱۳۷۶، شرایطی را برای صدور پروانه کارآموزی مقرر کرده است. چنانچه تمام یا برخی از این شرایط در دوران کارآموزی از بین برود و فقدان آن احراز شود، با توجه به ماده ۶۷ آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال و رعایت تشریفات مقرر، می‌تواند به ابطال پروانه کارآموزی منجر شود.

در همین راستا، ماده ۸۵ آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۴۰۰، از جمله وظایف اداره نظارت و بازرسی را بررسی رفتار وکلا از حیث انجام وظایف مقرر، رعایت شئون منصب وکالت و استمرار شرایط مقرر در ماده ۲ قانون کیفیت اخذ پروانه دانسته است.

۵. حسن اخلاق و رفتار؛ تبصره ۳ ماده ۶ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت

تبصره ۳ ماده ۶ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت نیز حسن اخلاق و حسن رفتار کارآموزان را مورد توجه قرار داده و در صورت احراز خلاف آن توسط کمیسیون کارآموزی، با تأیید رئیس کانون و رأی دادگاه انتظامی کانون، ابطال پروانه کارآموزی را پیش‌بینی کرده است.

۶. ارتکاب مکرر یا متعدد برخی تخلفات انتظامی

ماده ۲۵ شرح وظایف کارآموزی کانون وکلای دادگستری مرکز، مصوب ۱۳۹۴/۱۰/۳، ارتکاب مکرر یا متعدد برخی تخلفات انتظامی را می‌تواند از جمله مصادیق تبصره ۳ ماده ۶ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت محسوب کند.

از جمله این موارد عبارت‌اند از:

الف) نقض قوانین و نظامات کانون؛

ب) رفتار و گفتار بر خلاف شرافت وکالت یا قضاوت؛

ج) عدم رعایت احترام به مقامات قضایی، اداری، وکلا، کارآموزان و اصحاب دعوا؛

د) عدم رعایت احترام، ادب و نزاکت نسبت به اعضای کانون، مسئولین و ارگان‌های آن؛

هـ) روابط غیرمتعارف با اشخاص حقیقی یا حقوقی در امور وکالت؛

و) صدور آرای محکومیت انتظامی علیه کارآموز در طی دوره؛

ز) عدم توجه و بی‌اعتنایی به دعوت‌نامه‌ها و اخطاریه‌های ارسالی از سوی دادگاه و دادسرای انتظامی، کمیسیون‌های نظارت و بازرسی، کارآموزی و اداره معاضدت.

سخن پایانی

شناخت این موجبات، نه برای ترس از ابطال، بلکه برای عبور آگاهانه و مطمئن از دوران کارآموزی است؛ دورانی که پایه‌های حرفه‌ای یک عمر وکالت را می‌سازد. بدیهی است رعایت مقررات و الزامات حرفه‌ای، زمینه‌ساز سپری شدن آرام و بی‌دغدغه این دوران و سرآغاز مسیر شایسته‌ای در ورود به حرفه وکالت خواهد بود.

ریحانه بهنامی
عضو علی‌البدل هیأت‌مدیره کانون وکلای دادگستری مرکز